NGĀ KAUPEKA O TE TAU

E mōhiotia ana i tīmata te tau o te ao o nehe i te marama o Pipiri, kaua i te marama o Kohitātea engari i whāia ko tā te Pākehā kia ngāwari ai te akona o ngā ingoa tuaukiuki nei.

Ko ēnei ingoa e haria nei e Te Taura Whiri I Te Reo Māori ko ngā mea i hoatu ai e Tū-taka-ngā-hau o Maungapōhatu ki a Te Pēhi. Kua nui te pātai mai mō te āhua ki ngā ingoa nei, ā, e whai ake nei ngā whakamārama a te kaumātua nei, ā, me āku anō kia tino mārama ai.

Kohitātea (Hānuere) Kua makuru te kai; ka kai te tangata i ngā kai hou o te tau. (Ko te kohinga tēnei i ngā hua o te tāteatanga.)

Hui-tanguru (Pēpuere) Kua tau te waewae o Ruhi kai te whenua. (Ko Ruhi te wahine a Rehua, ā, ko tāna he whakaruhi i te tangata. Arā, he wā whakatā, kua ngenge noa iho i te wera.)

Poutū-te-rangi (Maehe) Kua hauhake te kai. (He whetū tēnei e kitea ana i tēnei wā o te tau. Ko tōna ingoa Pākehā ko *Altair*. Ko te tino ekenga o te rā ki tōna taumata.)

Paenga-whāwhā (Āperira) Kua putu ngā tupu o ngā kai i ngā paenga o ngā māra. (Ko te wā e paea ai ngā tātā ki rahaki; arā, ko ngā whāwhātanga atu a te ringa kua paenga ki rahaki.)

Haratua (Mei) Kua uru ngā kai kai te rua, kua mutu ngā mahi a te tangata. (Ko te tino tikanga o te kupu haratua he tapahi, he tārai. Tētahi atu tikanga o tēnei kupu he whakangā.)

Pipiri (Hune) Kua piri ngā mea katoa i te whenua i te mātao, me te tangata. (E mārama ana tēnei, ka piri tahi kia tata tētahi ki tētahi kia mahana ai.)

Hōngongoi (Hūrae) Kua tino mātao te tangata, me te tahutahu ahi, ka pāinaina. (Ko te tikanga o te hōngongoi he noho koromeke i mua i te ahi.)

Here-turi-kōkā (Ākuhata) Kua kitea te kainga a te ahi i ngā turi o te tangata. (Nā te noho koromeke, ko ngā turi o te tangata ka tino rongo i te mahana.)

Mahuru (Hepetema) Kua pūmahana te whenua me ngā otaota, me ngā rākau. (Ko te wā o te tau e kīia nei ko Kōanga. Ko te tikanga ia o te kupu mahuru ko te tau o ngā whakaaro, ko te āta tau.)

Whiringa-ā-nuku (Oketopa) Kua tino mahana te whenua. (E whakapae noa ana, ko tēnei ko te mahanatanga o te whenua, arā, o nuku.)

Whiringa-ā-rangi (Noema) Kua raumati kua kaha te rā. (E whakapae noa ana, kua kaha te whiti iho o te rā i te rangi.)

Hakihea (Tīhema) Kua noho ngā manu kei roto i te kōhanga. (Ko tōna tikanga ko te hakihea he rite ki te mārakerake, ki te maroke hangehange nei. E kōrero ana mō te āhua o te whenua.)

HE WHAKATAETAE MĀ NGĀ KURA TUARUA

Me maumahara koutou ki te whakataetae reo Māori e whakahaeretia ana e Te Taura Whiri I Te Reo Māori mā ngā kura tuarua o te motu puta noa. Ko tōna tino kaupapa ia he whakatenatena i ngā akonga o te reo kia whakaputa i ō rātou whakaaro ki te reo.

E whā ngā wāhanga o te tauwhāinga nei:
1. he pūataata (*video*) (15-30 meneti);
2. he whakaari irirangi (*radio item*) (15-30 meneti);
3. he pukapuka mā te tamariki tae atu ki ngā whakaahua (kia 8 ngā whārangi kupu, kia 8 ngā whārangi whakaahua);
4. he tuhituhi ki te reo Māori (2000-3000 ngā kupu)

E āhei ana ngā kura tuarua ki te whakauru ki ngā wāhanga e whā, ki te wāhanga kotahi noa rānei. Ko te wāhanga whakaako Māori o te kura ka toa mō ia wāhanga ka whiwhi i te $2000 (rua mano tāra). Mena e hiahiatia ana he kōrero i tua atu i ēnei, me whakapā mai ki Te Taura Whiri I Te Reo Māori, Pouaka Poutāpeta 411, Te Whanga-nui-a-Tara. Me tae mai ā koutou taonga whakataetae ki tēnei tari i mua i te 31 o ngā rā o Haratua 1990. Ko te katoa o ēnei ka noho mai mā Te Taura Whiri I Te Reo Māori.

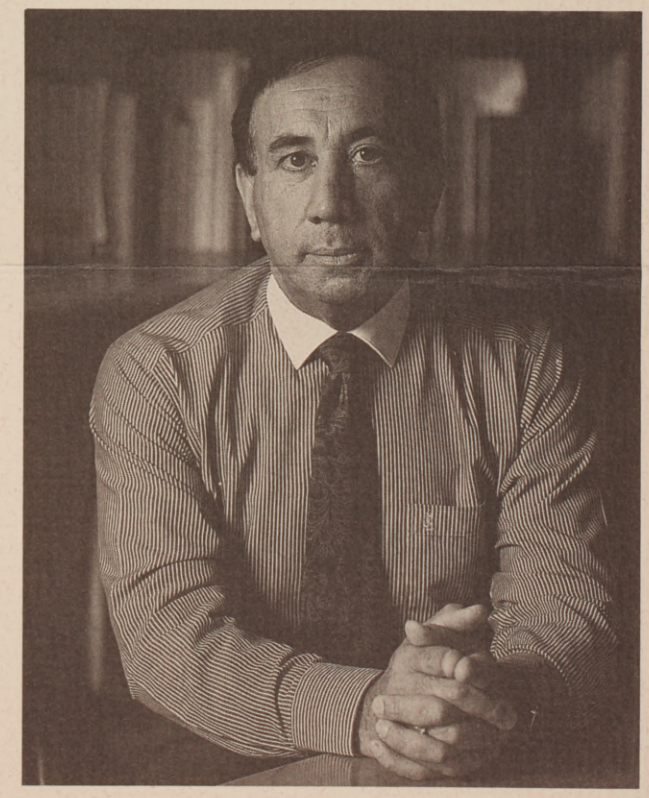

Ko Te Ahorangi, ko Tīmoti Kāretu